

Medalles commemoratives del "Carril de Mataró"

R. BORRAS COSTA

El 28 d'octubre de 1849 s'inaugurava el ferrocarril de Barcelona a Mataró (conegut familiarment per Carril de Mataró), que feia el nombre 19 des que Anglaterra fou la pionera el 1825 amb la línia Stockton a Darlington.

L'iniciador i promotor d'aquesta empresa fou Miquel Biada i Bunyol, un mataroní nat al 1789, que a la seva joventut va marxar a fer fortuna a Cuba, cosa que aconseguí. Estant present a l'inauguració, el 1837, de la línia Havana-El Bejucal, tingué la idea d'unir Barcelona amb el seu poble nadiu per mitjà d'una línia fèrrea. Contactà a Londres amb un altre català, Josep M.^a Roca, i amb la seva ajuda i la de l'enginyer Joseph Locke iniciaren els treballs per endegar el projecte.

El 23 d'agost de 1843 el govern autoritzà la concessió.

El 6 de juny de 1845 davant el notari barceloní Moragas Ubach fou firmada l'escriptura de constitució de la Societat per la construcció i explotació del ferrocarril de Barcelona a Mataró, amb capital social de 20 millions de rals de billó dividits en 10.000 accions.

El 27 de juliol de 1845 fou autoritzat per R.O. l'inici de les obres.

El 2 d'abril de 1848 moria a Mataró sense veure el final de la seva obra en Miquel Biada.

El 8 d'octubre de 1848 es féu la prova oficial del traçat i materials.

Característiques:

Estacions: Barcelona, Badalona, Montgat, Masnou, Ocata, Premià de Mar-Vilassar de Mar i Mataró.

Longitud de la línia: 26 kilòmetres 600 metres.

Màquines construïdes a la casa Jones & Potts.

Sortides: 6 diàries a l'estiu i 4 a l'hivern.

Tarifes: Barcelona-Mataró i viceversa, 1.^a classe 12 rals; 2.^a classe, 9 rals i 3.^a classe, 6 rals.

MEDALLA N.º 1

1848. Commemorativa de la inauguració.

Editada per l'Ajuntament de Barcelona.

A./ Acte de la benedicció del tren i del primer tram de la línia (es féren també actes semblants a Montgat i Mataró). Representa l'altar construït per aquest acte dins l'estació i les personalitats de l'època, bisbes de Barcelona i de Puerto Rico, capità general, governador civil, batlles i altres autoritats civils i militars.

Text: NIHIL IPSA VELOCIUS / YNAUGURATA DIE XXVIII OCTOBRIS / ANNI MDCCCXLVIII.

Signatures: Lorenzale D. i Jubany D.

R./ Text: OPTIMAE SOCIETATI/QUAE PRIMA IN HISPANIA/VIAM FERREAM AD YLLURUM USQUE DUCENTEM/SUMMO LABORE VIGILIIS SUMPTIBUSQUES/CONSTRUERE FECIT/BARCINONENSIS SENATUS/HOC CIVIUM LAUDIS ET GRATI ANIMI PIGNUS/D.O.C.

Diàmetre: 52 mm.

Metall: bronze.

Pes: 80 grams.

Encunyada a la seca de Barcelona.

MEDALLA N.º 2

1948. Commemorativa del centenari.

Editada a Madrid per la F.N.M.T.

En esrevenir el centenari el govern de l'Estat considerà la necessitat de celebrar-ho amb uns segells i unes medalles, però es trobaren amb un problema molt gros. Com podien enaltir la figura d'un català i fer esment d'un fet tan català com podia ser la inauguració del primer ferrocarril de la península? Com es podia presentar al món el fet que això hagués succeït a Catalunya? Solució: commemorar el «Centenario de los F.F.C.C. Españoles» representats per la imatge d'aquell gran espanyol que fou el Marqués de Salamanca. Fet i dit, editaren 3 segells sense cap al·lusió al fet real que es commemorava, ni tan sols la imatge de les primeres màquines (portaven els noms de CATALUNYA, BARCELONA, BESÓS i MATARÓ, quasi res). Arribat el moment de fer les medalles i potser pel caràcter minoritari d'aquestes posaren els retrats acolats d'en Biada i del Marquès, però, del Marquès i d'en Biada, potser també per acontentar una mica les gestions fetes sobre tot pels mataronins, principals decebutos en aquest afer quasi kafià.

A./ Retrats acolats del Marqués de Salamanca i d'en Miquel Biada.

Tex: BENE.MERITIS.BIADA.ET.SALAMANCA.LAUS.ATQUE.HONOS..

R./ Figura femenina seminua asseguda i portant la màquina inaugural, a la part inferior una màquina elèctrica moderna.

Tex: PRIMAE.HISPANIA.VIAE FERRAE.CENTENARIA.CONMEMORATIO / MCMXLVIII.

Diàmetre: 42 mm.

Metall: coure, coure platejat i coure daurat.

Pes: 40 grams.



1



2



3



Diàmetre: 25 mm.
 Metall: alumini.
 Pes: 3 gras.
 Encunyada a la F.N.M.T. Madrid.

MEDALLA N.º 3

1948. Commemorativa del centenari.
 Editada per la Comissió del Centenari. Mataró.
 Els mataronins volgueren compensar l'incomprensió del govern i editaren amb profusió unes vinyetes amb en Biada i altres amb el carril, i també aquesta medalla que comentem de millor qualitat que l'anterior i sobretot que honora el que s'ho mereixia en aquell moment.
 A./ Retrat 3/4 a la dreta.
 Text: MICHAEL BIADA ET BUNYOL/BARCINONEM CUM MATARONE VIA FERREA CONIUNXIT STRENUUS PROPULSOR/1789-1848.
 R./ Màquina inaugural (La que porta el nom de Mataró) i escut de la ciutat.
 Text: INDEFESSE CURANTE BIADA PER HISPANIAE DITIONES PRIMA SERPSI/1848-1948.
 Diàmetre: 60 mm.
 Metall: Argent.
 Coure. Pes: 110 grams
 Alumini. Pes: 30 grams
 Encunyació tallers Vallmitjana. Barcelona.

MEDALLA N.º 4

1973. Commemorativa del 125 aniversari.
 Editada per la F.N.M.T. Madrid.
 25 anys després del que va succeir amb motiu del centenari, es volgué reparar la injustícia comesa vers la persona, vers el fet i vers el poble català. Així es féu un segell amb el retrat d'en Biada i la màquina inaugural i en la medalla que esmentem també es concretà amb la figura del propulsor mataroní i fins i tot li camviaren el segon cognom perquè no semblés estranger.
 A./ Retrat 3/4 a la dreta.
 Text: M. BIADA BUÑOL/PROMOTOR DEL 1er. FERROCARRIL DE ESPAÑA.
 R./ Tren inaugural amb els escuts de Barcelona i Mataró simbolitzant la unió de les dues ciutats.
 Text: 1848-1973.
 Signatura JAC.
 Diàmetre: 80 mm.
 Metall: bronze.
 Pes: 1.^a edició.
 2.^a edició 300 grams.
 Encunyació F.N.M.T. Madrid.



4



7



7



MEDALLA N.º 5

1973. Commemorativa del 125 aniversari.
 Editada per la Caixa d'Estalvis Laietana.
 A./ Retrat 3/4 a la dreta.
 Text: MIQUEL BIADA I BUNYOL/MATARÓ, 1789-1848.
 R./ Emblema entitat editora i màquina inaugural.
 Text: PROMOTOR DEL PRIMER FERROCARRIL/D'ESPANAY BARCELONA/MATARÓ/1848/CONMEMORACIÓ DEL CXXV ANIV./DE LA INAUGURACIÓ DEL/TREN/MATARÓ 1973.
 Diàmetre: 50 mm.
 Metall: llautó platejat.
 Pes: 70 grams.
 Aquesta medalla pateix d'un error al revers (CONMEMORACIÓ en lloc CONMEMORACIÓ).
 I solament se n'encunyaren uns 20 exemplars.
 Encunyada per tallers Pujol. Barcelona.

MEDALLA N.º 6

1973. Segona edició de l'anterior amb l'esmena de l'error del revers.
 Se n'encunyaren uns 250 exemplars.

MEDALLA N.º 7

1973. Commemorativa del 125 aniversari.
 Editada per Acuñaiones Españolas, S. A. Barcelona.
 A./ Retrat 3/4 a la dreta i ferrocarril inaugural.
 Text: MIGUEL BIADA BUNYOL/125 ANIV.º DEL FERROCARRIL BARCELONA-MATARÓ.
 R./ Tren modern de front.
 Text: MATARÓ/1848-1973.
 Diàmetre: 40 mm.

Metall: Or	Pes: 35 grams
Plata	25 grams
Coure	20 grams

 Diàmetre: 24 mm.

Metall: Or	Pes: 7 grams
Plata	5,5 grams
Coure	4,5 grams

MEDALLA N.º 8

1973. Commemorativa del 125 aniversari.
 Editada per la delegació de Sants-Hostafrancs del C.F.N.
 A./ Retrat 3/4 a la dreta.
 Text: MIQUEL BIADA I BUNYOL.
 R./ Tren sobre pont.
 Text: 125.º ANIVERSARIO DEL/ FERROCARRIL EN ESPAÑA/1848-1973/BARCELONA-MATARÓ/CÍRCULO FILATÉLICO/Y NUMISMÁTICO/SANTS-HOSTAFRANCs.



5



8



9



10



Signatura J.C.B. (Posep Colobrans Bru).

Diàmetre: 50 mm.

Metall: Plata Pes: 65 grams

 Coure 75 grams

Edició: Plata 15 exemplars

 Coure 125 exemplars

Encunyació tallers Vallmitjana. Barcelona.

MEDALLA N.º 9

1974. Commemorativa de l'exposició dedicada al 125 aniversari del Carril de Matàró.

Editada per la delegació de Sants-Hostafrancs del C.F.N.

A./ Igual a l'anterior.

R./ Trens sobre pont.

Tex: EXPOSICIÓN/CÍRCULO FILATÉLICO/Y NUMISMÁTICO/SANTS HOSTAFRANCHS/CONMEMORANDO/125.º ANIVERSARIO/FERRO-CARRIL EN ESPAÑA/2-10 ABRIL 1974.

Firma J.C.B. (Josep Colobrans Bru).

Característiques tècniques, metalls i edició igual a l'anterior.

MEDALLA N.º 10

1974. Medalla de premi de l'exposició anual filatèlica del Centre Cultural Santiago.

Editada per dit centre. Barcelona.

A./ Reproducció del segell de correus commemoratiu del 125 aniversari del Carril.

Text. CENTRO CULTURAL SANTIAGO/BARCELONA-1974.

Sense revers.

Tamany: 40 × 52 mm.

Metall: llautó esmaltat a tot color.

Pes: 25 grams.